

ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ЗАБОЛЯВАНЕ
в съответствие с чл. 11, ал. 2 от Наредба № 16 от 30.07.2014 г. за условията и реда
за регистриране на редките заболявания и за експертните центрове и
референтните мрежи за редки заболявания. Издадена от Министъра на
здравеопазването, обн., ДВ, бр. 67 от 12.08.2014 г.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА:
<p>Наименование на заболяването</p> <p>Наследствена оптична невропатия на Лебер, МКБ H47.2, Orpha code: ORPHA104</p> <p>Синоними: Наследствена оптична невроретинопатия Леберова наследствена оптична атрофия Леберова херeditарна оптична атрофия Херeditар на оптична атрофия на Лебер Леберова оптична атрофия оптична атрофия на Лебер Леберова оптична невропатия LHON</p>
<p>Определение на заболяването</p> <p>Наследствената оптична невропатия на Лебер (LHON) е митохондриално невродегенеративно заболяване, засягащо зрителния нерв и характеризизиращо се с внезапна загуба на зрението при млади и възрастни носители на засегнатите гени MT-ND1, MT-ND4 and MT-ND6.</p> <p>Заболеваемостта в популациите варира от 1-9/ 100 000 (1/15,000 - 1/50,000) души.</p> <p>Внезапна, безболезнена, остра или подостра загуба на централното зрение, наблюдавана във възрастта между 18 и 30 години. Засяга двете очи едновременно или последователно, като загубата на зрение на второто око настъпва седмици или месеци след ангажирането на първото.</p> <p>При много от пациентите се наблюдава разширение на размера на централния скотом, който с течение на времето увеличава степента на слепотата. Могат да присъстват и други неврологични симптоми, известни като „Лебер плюс“, включващи моторни нарушения, дистония, постурален тремор и церебеларна атаксия.</p> <p>LHON се причинява от мутации на митохондриалната ДНК (mtDNA). Повече от 90% от мутациите засягат нуклеотидни позиции 11778, 3460 or 14484, като продуцират дефекти в дихателно—верижния комплекс на субединица 1 на гените MT-ND1, MT-ND4 and MT-ND6.</p> <p>Заболяването LHON засяга по-често лица от мъжки пол, като при някои от тях се наблюдава непълна пенетрация на мутациите. За да се появи заболяването при тези индивиди се обсъждат влиянието на други генетични и епигенетични фактори.</p> <p>Диагнозата се основава на офталмоскопско изследване. Белези на LHON са оток на главата на оптичния нерв, торзия на съдовете, перипапиларна телеангиектазия, микроангиопатия и централни скотоми в зрителното поле.</p> <p>Извършването на Оптична кохерентна томография (OCT) потвърждава отока на неврофиброзния слой.</p> <p>При флуоресцинова ангиография се наблюдават червено-зелена дисхроматопсия и псевдопапилоедем.</p> <p>Таблицата на Снелен за оценка на зрителната острота отчита показания 20/200 или по-надолу.</p> <p>Диференциална диагноза се провежда с оптичен неврит при Мултиплена склероза, синдром на Волфрам и класически тип на автозомална оптична атрофия.</p> <p>Тъй като LHON се унаследява чрез майката, жените носители предават мутациите на своите деца, за разлика от мъжете носители. Наличието на генетичния дефект може да се открие чрез генетични</p>

изследвания.

За момента няма дефинитивно лечение на LHON.

Използват се помощни средства за намалено зрение, за подпомагане зрението на пациентите. Няколко фармацевтични съединения са показали положителни резултати за възстановяване на зрението. Идебенон (придобит статут на лекарство „сирак“ за LHON), синтетичен аналог на коензим Q10, е довело до визуално подобрене след прием в продължение на една година. В момента се изпитват Хинони трето поколение. Необходимо е пациентите да се въздържат от употреба на алкохол, тютюн и някои антибиотици, които пречат на митохондриалното окислително фосфорилиране.

Времето за поява на симптомите (младите пациенти са с по-добра прогноза) и типа на мутацията (пациенти с MT-ND6 мутации, показват най-високи степени на възстановяване) са фактори, които определят изхода на заболяването. Някои пациенти, особено тези с мутация 14484, показват спонтанно частично възстановяване на зрението 1-2 години след появата на заболяването.

При 30 до 50% от мъжете носители и 80 до 90% от жените носители, не се развива последваща слепота. Пълната слепота (без възприемане за светлина) е рядкост. Докато подобрието в зрителните полета обикновено е непълно, възстановяването на зрителната острота може да бъде драматично.

Четирицифрен код на заболяването по МКБ-10 (ако такъв е наличен)

H47.2

Код на заболяването по Orpha code

ORPHA104

Епидемиологични данни за заболяването в Република България

Без отклонения от средно европейското. Липса на епидемиологични проучвания за страната.

В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка

Не

Епидемиологични данни за заболяването в Европейския съюз

Заболеваемост 1/30 000 Североизточна Англия, 1/40 000 Холандия, 1/50 000 Финландия

В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка

1. Valerio Carelli, Chiara La Morgia, and Alfredo A. Sadun . Mitochondrial dysfunction in optic neuropathies: animal models and therapeutic options. Curr Opin Neurol 2013, 26:52–58

2. Alfredo A. Sadun, MD, PhD, Chiara La Morgia, MD, Valerio Carelli, MD, PhD Leber's Hereditary Optic Neuropathy. Neurologic Ophthalmology and Otolaryngology, (2011), 13: 109-117

Оценка на съответствието на заболяването с дефиницията за рядко заболяване съгласно § 1, т. 42 от допълнителните разпоредби на Закона за здравето

Заболяването е разпространение не повече от 5 на 10 000 души от населението на Европейския съюз и Република България.

Критерии за диагностициране на заболяването

- Наличие на генетични мутации на митохондриална ДНК (mtDNA) G11778A, G3460A и T14484C
- Внезапна загуба на централно зрение на едното или двете очи едновременно
- Намаление на зрителната острота под 20/200
- OCT находки, доказващи ангажиране на очния нерв

В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена

библиографска справка
<p>1. Valerio Carelli, Chiara La Morgia, and Alfredo A. Sadun . Mitochondrial dysfunction in optic neuropathies: animal models and therapeutic options. <i>Curr Opin Neurol</i> 2013, 26:52–58</p> <p>2. Alfredo A Sadun, MD, PhD, Chiara La Morgia, MD, Valerio Carelli, MD, PhD Leber's Hereditary Optic Neuropathy. <i>Neurologic Optalmology and Otology</i>, (2011), 13: 109-117</p>
Алгоритми за диагностициране на заболяването
<p>Диагностицирането на ЛХОН се осъществява след прецизен офталмологичен (невроофталмологичен) преглед. Наблюдават се двустранна безболезнена, обикновено субакутно протичаща загуба на зрение. По-често първоначално се засяга зрението на едното око, а впоследствие и на другото око, като интервалът е от порядъка на 2-3 месеца, но може да бъде и по-дълъг. В около 20-25% от случаите зрението на двете очи се засяга едновременно. По правило зрителната острота е значително намалена ($\leq 20/200$), до практическа слепота.</p> <p>Извършва се периметрично изследване за наличие на двустранен голям централен скотом.</p> <p>Извършва се офталмоскопичното изследване и се търсят: 1/ хиперемия на папилата на зрителния нерв; 2/ перипапиларна телсангиостатична микроангиопатия, с тортуозност на ретиналните съдове; 3/ липса на изтичане на флуоресцеин; от папилата на зрителния нерв при ФА.</p> <p>След седмици или месеци папилата на зрителния нерв „избледнява“, т.е. развива се картина на двустранна оптична атрофия, като гореописаните симптоми изчезват.</p> <p>Извършва се оптично-кохерентната томография (ОСТ) за потвърждаване на отока на невро-фибрилерния слой на ретината.</p> <p>Окончателната диагноза се поставя с молекулярно-генетично изследване. Кардинален и единствен симптом при болшинството болни с ЛХОН е зрителна двустранна загуба, но в малък процент от случаите може да се наблюдава и добавена симптоматика – дискретна неврологична с-ка, сърдечни проводни нарушения, скелетни абнормности и в такива случаи състоянието се дефинира като „ЛХОН плюс синдром“.</p> <p>ДД: оптичен неврит при ДП, или с инфламаторна етиология, други херeditарни оптични невропатии, токсични оптични невропатии и др.</p> <p>Обобщение: офталмологичен (невроофталмологичен) преглед: изследване на зрителна острота → периметрия → офталмоскопия → флуоресцинова ангиография → ОСТ → молекулярно генетично изследване</p>
В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка
Алгоритми за лечение на заболяването
Идебенон 900 mg/ден per os, за 24 седмици
В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка
<p>1. Nuri Gueren, Dharmesh Faldu. Idebenone treatment in Leber's hereditary optic neuropathy: rationale and efficacy : Expert Opinion on Investigational Drugs 2013 Informa UK, Ltd. e-ISSN 2167-8707,</p> <p>2. Carelli V, Ghelli A, Cevoli S, Cortelli P, Lugaresi E, Baruzzi A, et al. Idebenone therapy in Leber's hereditary optic neuropathy: report of six cases. <i>Neurology</i> 1998b; 50 (Suppl 4): A4</p> <p>3. T Klopstock, P Yu-Wai-Man, K Dimitriadis, J Rouleau, S Heck, M Bailie . A randomized placebo-controlled trial of idebenone in Leber's hereditary optic neuropathy; <i>Brain</i> 2011;134 (9), 2677-2686</p>
Алгоритми за проследяване на заболяването
<p>офталмологичен (невроофталмологичен) преглед: изследване на зрителна острота → периметрия → офталмоскопия → флуоресцинова ангиография → ОСТ</p>
В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка
Алгоритми за рехабилитация на заболяването
Неприложимо
В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка
Необходими дейности за профилактика на заболяването (ако такива са приложими)
Извършва се пренатална молекулярно-генетична диагностика на плод при бременност в семейства, засегнати от ЛХОН или роднини със заболяването
В т.ч. научни публикации от последните пет години и приложена библиографска справка

Предложения за организация на медицинското обслужване на пациентите и за финансиране на съответните дейности, съобразени с действащата в страната нормативна уредба

Включване на медикаментозна терапия в ПЛС.

Програма за подпомагане диагностицирането на заболяването, чрез ангажиране на фармацевтичната индустрия.

Описание на опита с конкретни пациенти със съответното рядко заболяване (ако има такъв)

Неприложимо.